

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Stad. / 12.

Franso per post. / 14.

(Verschijnende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag)

RICERE VERUM QUID VETAT?

NOUVEAVENTIEN

de regale

behalve 35 cents

DE GRUWEL DER VERWOESTING.

(Vervolg van No 22)

« De zaak is uitgemaakt » zeiden wij in ons vorig artikel. Ook is het niet om van het gewezen vormis in hooger beroep te gaan, dat wij hier nader spreken. Trouwen waar heen zouden wij ons wenden? De beslissing is categorisch, en laat geen uitvlucht over. Al wie in Nederland de kloosters nog durft verdedigen, is zedeloos, is gewetenloos, is godadienstloos, is vaderlandloos. De *Evangelische Kerkbode* heeft het verklaard, en blijft voor alle gronden waarborg! Loos!

Neen er is geene verdediging mogelijk voor de kloosters en religieusen! Zij zijn voor eeuwig en onherroepelijk *au ban de l'empire evangelique*. Alle goed, dat zij immer in de vier werelddelen hebben gesticht en voortdurend stichten; al wat zij voor de wetenschappen, voor den landbouw, voor het onderwijs hebben gedaan; alle slavenbanden, die zij hebben verbroken, alle ziekten, die zij hebben geëlimineerd, alle rampen, die zij hebben verzacht, alle barbaren die zij tot beschaving, alle heidenen die zij tot het Christendom, alle tirannen, die zij tot gematigdheid hebben gebracht; alle troost, hulp en opbeuring, die zij aan armen, verlatenen en wanhopigen hebben verleend; al wat zij ooit door beden en gestrengheden, door lessen en schitterende voorbeelden, tot heil en verbetering der maatschappij hebben uitgewerkt; alles is verzwolgen, voor altijd verzwolgen in de *Afgronden van Ammans verdorvenheid!*

En wat dan, vraagt wellicht iemand, wat dan deden de *Evangelische Kerkbode* voor eenige tijd die oproeping rigten aan *Protestantische Mairgen*, ten einde de gasthuizen in Nederland te herscheppen? Wat deed hem de verklaring geven, dat hij de Grieksch-Schismatieke Kerk met hare menigvuldige kloosters zeer gaarne naast het *Protestantisme* dukden wil? Wij laten zijn verwaarde zelve hierop antwoorden; wij willen hier liever eens eene veronderstelling maken.

Neem dan eens, dat een Duitsch Predikant, die aan onderscheidene Universiteiten aan gene zijde van den Rijn heeft geëtuudeerd, een *Wittenbergs* merklaagzaamheid over het verregaande zedebeders, dat aldaar heerscht onder de zogenaamde *proponenten* of Pro-

testantsche theologen; dat hij hen doet voorkomen als losbandelingen, die zich aan de eerlooste ongeboondenheid overgeven tot op den tijd toe, dat zij de Evangelische kulscheid moeten gaan prediken; en, naar hunne uitdrukking, zich *vroom* moeten gaan houden; dat hij daaraan, niet alleen de steeds toenemende zedeloosheid, maar zelfs het verval van het geloof toeschrijft. Neen eens, zulk werk is daar in het licht verschenen en door *niemand* wederlegd. Zal ons dit dan recht geven (veronderstel, dat wij niet weten, hoe het aan onze Universiteiten toegaat en de klacht der *zeven Adressanten*, aan de Synode niet kennen), om een goed gedeelte van onze *proponenten* als *schandelijke hardelangers* uit te maken en tegen onze hooge scholen te declameren? Wat zegt hierop de *Evangelische Kerkbode*? Niets. Hij dekke dan (ten minste over zijne redeneering) zijn aangezicht met beide handen!

Indedaad, was alles waar en gegrond wat in het werk des Zwitserschen *Amman* vervat is; was hij niet door een *Hurter*, een *Predikant*, een *Antistes*, van het *Consistorie* van Schaffhauze, een ervaren geschiedkundige en beroemde schrijver met kracht bestreden en gelogenstraft, was *Amman* zelf niet een breker zijner gelofte, een afvallige van zijne Kerk, die zijn ontrouw moet zien te rechtvaardigen, en zijne stelling « dat de kloosters uit hunnen aard verderfelijk zijn » door beschuldigingen moet zien goed te maken; was dat alles zoo niet, en *Amman* blijkens zijne geheele geschiedenis, niet een karakterloos mensch, wat zou dan nog wegens de kloosters in het algemeen en die van Nederland in het bijzonder uit zijne aantuging volgen? Immers niets ter wereld! En de *Evangelische Kerkbode*, die even zoo zware beschuldigingen uit van *Meteren* en *Moshé* (lieden van gelijken rang) had kunnen putten, vindt het redkundig, hierop geen uitval tegen de kloosters, religieuse gestichten en Liefdehuizen in Nederland te wagen, die ons aan de tijden van voor drie eeuwen doet denken! Wat wil dat toch dat Blad, zoo niet op allerhande wijzen de gemeederen ophitsen en verbitteren?

Wij vragen het de schrijvers van den *Evangelischen Kerkbode*: hebben zij het werk van *Hurter* tugen, dat van *Amman* wel eens gelezen? Kennen zij het zelf wel anders dan uit het schrift van dezur? Wanneer

wachten zij dan niet, tot dat zij in bezit van beide zijn, en voor *oude zeden* kunnen verpolitken. Wij hebben aanstonds alle *Amman* ken, tot die zaak betrekkelijk *Zwitserland* ontboden, en vragen het hier den *Evangelischen Kerkbode*, of hij het ons zal vergunnen, wanneer wij ons oordeel daaruit zullen hebben opgemaakt, hetzelfde in een kort artikel vervat in zijn Blad op te nemen, ten einde zijne lezers van beide zijden in te lichten? Weigert hij ons zulks en blijft hij volhouden met zich allerlei schotschriften tot zijn doel ten nutte te maken; wel nu wij zullen Nederland beklagen; wij zullen zuchten over ons *Vaderland*, dat geen ongelukkiger lot treffen kon, dan door zulke brandtoorts te worden verlicht, en niet ver af meer zijn kan van te ontvlammen.

Is dan den *Evangelischen Kerkbode* de rust of het welzijn van den lande onverschillig? Gevoelt hij ook niet, hoe diep hij zich verlaagt, door het opdelen en verspreiden van alle uitfeonische schandelichten tegen de Katholijken van Nederland? Nu eens een werk van een Zwitserschen *Munk*, die door de woede van een *geloof* terd geweten gejaagd, zijne broeders betigt die hij begeven heeft, en de schande zijner ontrouw daardoor tracht te bedekken. Dan wederom een groot blad, van binnen en van buiten beschreven met Jesuitische vervloeking, en gevonden in den zak van een Boheemschen vlugteling! Dan wederom een verhoog *quasi* du Clergé *Conservateur* Belge over de *tienden*! een zo vespottelijk stuk, dat als wij eenige goede trouw in hem mogten veronderstellen, hetzelfde hem schandvlekken zou van den kant zijner onwetendheid. Elk liberaal toch van België zij u, met den glimlach op de lippen, bekeunen, wat er geweest zij van dien list, om door de vrees voor de *tienden* de verkiezingen meester te worden, alsmede van dat verhoog, dat de *minderheid* der geestelijkheid daarover aan den kant naal zou hebben ingediend. En *Amman* afgesloten vrede maakt de *Kerkbode* en voegt daarbij zeer ernstig: « die *tienden* na moege wel eens duizenden tellen, de laagheid nog verder gaan? Of gaat zoo ver dan zijne onwetendheid van hetgeen bij ons laatste naburen plaats heeft? Wil hij toch niet, hier ook een *minderheid* om zich tegen de geestelijke overheid te verzetten? Die *minderheid*, die *Amman*...

Omstreeks 230 personen, door de militaire commissie veroordeeld, zijn den 13 naar de presidios van Tarragane, Valencia en Ceuta vertrokken.

(De Emancipatie van Toulouse.)

Op ons onderzoek naar het gerucht, dat zich verspreide, dat de Fransche Consul schadevergoeding gevraagd had voor de Fransche onderdanen die bij de laatste gebeurtenissen zijn tegenwoordig geweest, hebben wij vernomen, dat de heer Lesseps dergelijke instructies niet van zijn gouvernement ontvangen had.

Men verzekert dat de Kapitein Generaal van Barcelona, alle aanleiding tot oneenigheid tusschen het garnizoen en de militie willende voorkomen, verzocht heeft, dat het eerste door andere corpsen van het Spaansche leger zou vervangen worden.

FRANKRIJK

PARIJS den 20 februarij.

Op den 5 mei, den verjaardag van het overlijden van keizer Napoleon, zal de eerste steen zijner grafombe door den Koning worden gelegd. In de afdeelingen der Kamer van Gedeputeerden heeft de aanvraag der som, tot het stichten dier grafombe verlangd, geen merklijken tegenstand ontmoet; alleen gaven eenige leden hun leedwezen te kennen dat het stoffelijk overschot van den Keizer niet naar St. Denis wordt overgebracht.

Eergisteren hebben de maarschalk hertog van Reggio, de generaals Petit, Athalin en Gourgaud en al de stafofficieren van het hôtel der Invaliden, de Keizerlijke kroon, den hoed en degen van Ansterlitz, welke sedert den begrafenisdag op de lijkstaf van Napoleon waren blijven rusten, van daar weggenomen en naar een der vertrekken van het hôtel overgebracht. Naar dien de werklieden hunnen arbeid aan de grafombe eerstdaags zullen aanvangen, schijnt men gevergd te hebben, dat sommigen hunnen zich aan den historischen hoed, of aan een der andere belangrijke overblijfselen, op eene ontogzame wijze zouden kunnen vergrijpen.

Iedereen heeft de stilte kunnen opmerken, door den heer Thiers, gedurende de discussie die in de kamer over de kwestie der geheime fondsen plaats had, heeft in acht genomen. Eenige personen houden vol met te zeggen dat zijne komst aan een ministerie waarvan de heer Molé president is, eene afgesprokene zaak zou zijn. Men verwacht dat hij evenzeer bij de openbare discussie het stilzwijgen zal in acht nemen. (Corresp.)

De Morning-Herid deelt heden omstandigheden mede over de schikkingen, tusschen Brazilië en Frankrijk, door tusschenkomst van den heer de Langsdorf, aangegaan, welke wij hier onder de verantwoordelijkheid van genoemd blad mededeelen:

Wij verdienen uit eene geloofwaardige bron en van wel onderrigte personen, dat de Fransche diplomatie te Brazilië de volgende overeenkomst gesloten heeft:

De grenslijn tusschen Brazilië en Fransch Guyana, zal, door den afstand van 320 kilometers van het Braziliaansch grondgebied aan Frankrijk geregeld worden. Het huwelijk van den prins de Joinville met de prinses Januarij is besloten, en daar, volgens de Braziliaansche wet, deze prinses het Braziliaansche grondgebied niet mag verlaten, voor dat de keizer, haar broeder, een vermoedelijke erfgenaam der kroon heeft, zal de prins de Joinville tot gouverneur van Fransch Guyana benoemd worden, en in die provincie van Brazilië welke het dichtst aan deze Fransche kolonie grenst, zijn verblijf houden. Men is voornemens om een legercorps in Fransch Guyana op de been te houden, ten einde het koninklijk gouvernement meer glans bij te zetten, en mede tot andere doeleinden te dienen, welke voor de belangen van Frankrijk en Zuid Amerika nuttig zouden kunnen zijn. Men voegt er niet bij, dat de Fransche minister te Rio reeds van het Braziliaansch gouvernement de belofte van voorregten op de Fransche fabriekgoederen heeft verkregen. Het resultaat der aanstaande discussien over den invoer van den suiker zal eenen grooten

invloed op de beslissing van dit vraagstuk uitspreken.

Mission van het Oosten. -- Men schryft uit Mesopotamië:

De strijd aangevangen tusschen de protestantsche en Katholieke propaganda, wordt van weerszijde met kraacht doorgezet. Twee Amerikaansche zendelingen, bijgestaan door een Nestoriaanschen Bisschop, laten een groot huis oprigten, en bouwen scholen voor de chaldeesche bergbewoners. Zij hebben den Nestoriaanschen patriarch trouweloos verzekerd, dat zij niet met het inzicht kwamen, om eene nieuwe godsdienst te prediken, dat de zijne goed was, en dat zij slechts zijn volk wilden beschaven. Om hem beter te bedotten, onderhouden zij openlijk de vastendagen, en andere praktijken van de Nestoriaansche kerk. Zij haan zelfs toe vermits de Communie te ontvangen uit de handen der priesteren, hoewel zij noch aan de wezenlijke tegenwoordigheid, noch aan de goddelijke inatelling van het priesterschap eenig geloof hechten. Maar hun schijnt ieder middel, dat tot hun doel leidt, billijk en loffelijk toe. Het is op deze wijze, dat zij den raad van den H. Paulus uitleggen, dat men zich alles voor allen moet maken.

De Heeren Methodisten hadden in hunne bladen van Engeland en Amerika doen aankondigen, dat zij de geheele Jacobitische bevolking in hoopnetten hadden gestrikt. Aanstonds is hun eene versterking van drie zendelingen toegezonden, en de verwondering der Jacobiten was niet gering, toen zij zagen het bestuur hunner eigene kerk hoorden opeischen.

Wij kennen u niet, antwoordden zij, en wij willen noch Amerikaansch, Anglikaansch zijn. Een Neger Bisschop, dien zij met groote onkosten uit Indie ontboden hadden, en de Jacobieten meenden op te dringen, heeft zich te dier gelegenheid den afkeer van heel het land op den hals gehaald en heeft moeten vlugten. Men had ondervonden, dat hij aan de protestantsche missionarissen verkocht was, en men heeft hem weg gegraagd.

Na dit, heeft een ander voorval, dat niet minder curieus is, onze aandacht getrokken. De Anglikaansche zendelingen zijn discipelen van Dr. Pusey, en de heeren Methodisten bevonden, dat zij te veel naar het Katholictismus overhellen. Dit heeft verdeeldheid veroorzaakt, zij hebben zich niet kunnen verstaan. Zij hebben derhalve de missie in twee gedeeltes, de Amerikanen zullen de bergen van den Curdistan, de Anglikanen de stad Mosfool en omstreken nemen.

Zoo is het niet met de Katholieke Missionarissen. Hoewel zij van verschillende congregatien en verschillende natiën zijn, dewijl hun geloof en hun streven één is, zijn zij in een innige, onverbreekbare liefde verbonden. De Italiaansche Dominicanen, de Spaansche paters Capucijnen, en de Fransche Lazaristen werken allen met denzelfden ijver, om den gemeenen vijand te bestrijden en de overwinningen der eenheid uit te breiden. (Unit.)

BELGIË

Te St. Hubert (Luxemburg) leeft een oud soldaat, die vroeger tot de groote armée behoorde. Door den diepen eerbied, dien hij voor de nagedachtenis van keizer Napoleon koestert, kwam hij in 1835 op het denkbeeld, om de beeldtenis van dien grooten man uit te houwen. -- Dit beeld, uit het geheugen gemaakt, gelijkt volkomen het stelt den keizer voor in zijne uniform van de jagers der garde. De paneelen der glazen kast, in welke deze beeldtenis geplaatst is, stellen verschillende trekken uit des keizers leven voor, op de eene ziet men de gebante des keizers op de andere eene groep militairen van iedere natie, die hij overwonnen heeft, allen een schild dragende, waarop hij de slag van Marengo met den stand der verschillende legercorpsen, de brug van Arcole, en de bergen, die de beroemde vlakke omringen, waar de groote slag plaats had, heeft afgebeeld.

Een ander stuk huisraad stelt het graf des keizers voor, eerst te St. Helena, en daarna in den dom

der Invaliden te Parijs waar zijne overblijfselen rusten.

Deze beeldtenis en die paneelen, waaraan de kapitein Poncha 5 jaren heeft besteed, zouden een bekwaam kunstenaar tot eer verstreken; en nu, daar hij door een oud soldaat vervaardigd zijn, kan men dezelve als meesterstukken beschouwen, welke door vreemdelingen met evenveel nieuwsgierigheid als eerbied worden bezocht.

De kapitein Poncha is geboren te Rijnssel in 1770; hij werd gedeputeerde bij de nationale bondvergadering van 1790, en met de medaille gedecoreerd, welke ten gevolge dier vergadering geslagen werd. Hij telt niet minder dan 23 jaren werkelijke dienst, waaronder 17 campagnes. Hij was tegenwoordig bij de veldslagen van Valmy en Jemmapes, onder Lodewijk Philips, Rochambeau, Dumouriez, bij de insaming van Mons, bij den slag van Friedland en Marengo, waar hem een geweerkogel door de borst ging. Deze dappere heeft niets van de daden, waarvan hij ooggetuige is geweest, uit het geheugen verloren. Het strekt hem tot een groot genoegen de veldslagen te kunnen verhalen, waarbij hij is tegenwoordig geweest. Geacht en bemind van zijne familie en vrienden, leeft de kapitein Poncha te midden onder hen. Het grootste genoegen smaakt hij, wanneer hij onder zijne talrijke bezoekers eenige oude strijdmakkers aantreft.

Men leest in eene correspondentie uit Brussel aan de Augsb. Zeitung van den 11 Februarij:

Sedert eenigen tijd heeft België pogingen aangenomen, om vriendschapsbetrekkingen met Rusland aan te knooien. Vooral Pruisen en Oostenrijk hebben zich bereid getoond, om het Belgisch kabinet in deze zaak te ondersteunen. Engeland heeft minder goeden wil getoond. Intusschen schijnt de tegenwoordigheid van Generaal Skrzijnecki in België het besluit dier verlangde schikking te verhinderen.

Een andere correspondent der Augsb. Zeitung meldt, dat de opeengehoopte onderhandelingen te Londen over het herstel der diplomatieke betrekkingen tusschen Rusland en België, niet dat resultaat hebben opgeleverd, hetwelk men verwacht had. De heer de Brunow zou aan Lord Aberdeen een onvoldoend antwoord gegeven hebben, dat zeer goed voor eene weigering zou kunnen doorgaan.

NEDERLANDEN

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag, den 20 Februarij.

In de zitting is ontvangen, een bericht van de Eerste Kamer, houdende, dat zij zich met het ontwerp van wet, tot den aanleg van eenen steenweg van Maastricht naar de Geldersche grenzen, heeft vereenigd. -- Aangenomen voor kennisgeving.

Zijn ingekomen negen adressen, houdende verzoek, om bij de te doene keuze van kandidaten voor het lidmaatschap van het collegie van Raden en Generaalmeesteren der Munt, in aanmerking te komen. Hunne namen zullen op de lijst der sollicitanten worden geplaatst.

Zijn ingekomen zeven verzoekschriften. Vier derzelve houden bezwaren tegen het ontwerp van wet nopens het regt van zegel. Ten aanzien dezer petitien is nog in deze zitting verslag gedaan. Het vijfde is van den heer C. van der Tuuk, te Haarlem, die bedenkingen voordraagt ten aanzien van het ontwerp van wet, wegens het personeel. Het zesde houdt aanmerkingen in tegen het ontwerp, ten opzichte van de successie; en het zevende is van W. Prinsen en andere katoenfabrikanten te Helmond, die op bescherming hunner nijverheid aandringen. -- Verzending aan de commissie.

De voorzitter geeft kennis, dat door de afdeelingen tot rapporteurs voor het ontwerp van wet, betrekkelijk het zegel, benoemd zijn de Heeren van Panhuys, 1e afd.; van Goltstein, 2e afd.; Buma, 3e afd.; van Dam van Iselt, 4e afd.; en Schooneveld, 5e afd.

Nadat door de Heeren Boreel van Hogelanden, Menso en van Panhuys verslag is uitgebracht op

